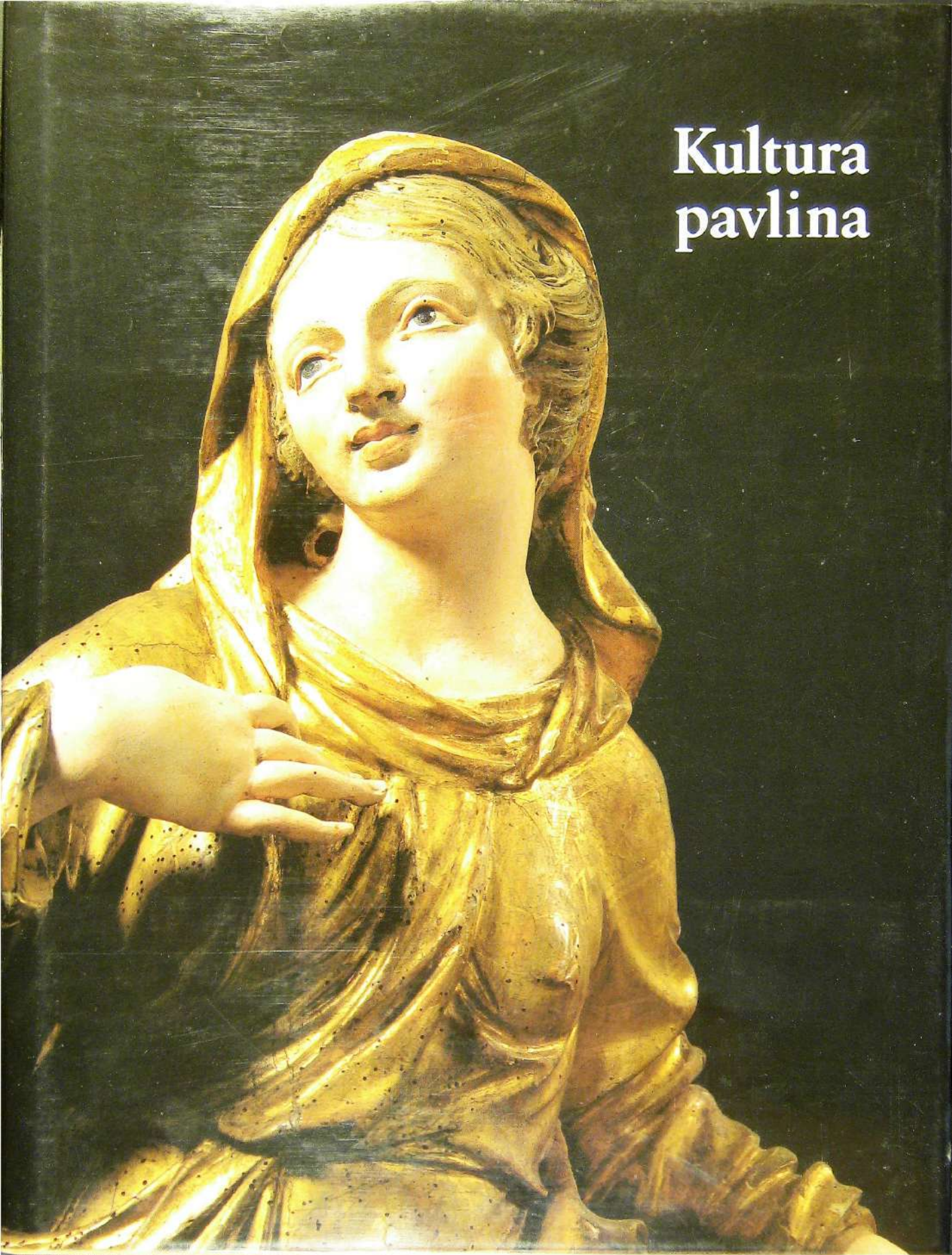

Kultura pavlina

Nepoznati pavlinski slikar, kalvarija, Lepoglava, 17. st.

Kultura pavlina u Hrvatskoj

1244-1786.

Slikarstvo, kiparstvo, arhitektura, umjetnički obrt, književnost, glazba, prosvjeta, ljekarstvo, gospodarstvo

GLOBUS
MUZEJ ZA UMJETNOST I OBRT
Zagreb

Osnovni katalog

12. 5. 1989 – 31. 10. 1989.
Muzej za umjetnost i obrt
Museum für Kunst und Gewerbe
The Museum of Arts and Crafts
Zagreb · Trg maršala Tita 10

Zamisao i scenarij izložbe
Vladimir Maleković
direktor Muzeja za umjetnost i obrt, Zagreb

Znanstveno vodstvo izložbe
Dr. Đurđica Cvitanović
znanstveni savjetnik

Likovni postav izložbe
Oleg Hržić
ArTresor, Zagreb

Grafički identitet izložbe
Ante Rašić
ArTresor, Zagreb

Recenzenti
Prof. dr. Radovan Ivančević
Prof. dr. Vladimir Marković
Dr. Olga Maruševski

Prijevodi na njemački jezik
Vitomir Belaj
Doris Baričević

Prijevodi na engleski jezik
Zoran Dučakijević
Vladimir Ivir
Janko Paravić

Lektor
Milan Taritaš

Korektor
Veljo Pavlović

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb

UDK 271.4-055.1;930.85](497.13)
"1244/1786"

KULTURA pavlina u Hrvatskoj : 1244–1786. : slikarstvo, kiparstvo, arhitektura, umjetnički obrt, književnost, glazba, prosvjeta, ljekarništvo, gospodarstvo / [fotografije Nikola Vranić... [et al.] ; prijevodi na njemački jezik Vitomir Belaj... [et al.], prijevodi na engleski jezik Zoran Dučakijević... [et al.] ; arhitektonski crteži i karte Zorislav Horvat... [et al.] ; urednici Đurđica Cvitanović... [et al.]. – Zagreb : Globus [etc.], 1989. – 504 str. : ilustr. (pretežno u bojama) ; 30 cm. – (Biblioteka Posebna izdanja / Globus)

Zbornik radova i katalog izložbe. – Bibliografske bilješke uz tekst. – Zusammenfassungen ; summaries.

ISBN 86-7459-001-7

© Globus, Zagreb, 1989.

Izložba i katalog potpomognuti su sredstvima Republičke samoupravne interesne zajednice kulture SR Hrvatske, Samoupravne interesne zajednice znanosti SR Hrvatske i Udružene samoupravne interesne zajednice kulture grada Zagreba.

Počasni odbor izložbe

Dr. Stipe Šuvar
predsjednik Predsjedništva CK SK Jugoslavije

Dr. Anđelko Runjić
predsjednik Sabora SR Hrvatske

Dr. Jakov Sirotković
predsjednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti

Dr. Mato Mikić
predsjednik Skupštine grada Zagreba

Dr. Milivoj Solar
predsjednik Republičkog komiteta za prosvjetu, kulturu, fizičku i tehničku kulturu SR Hrvatske

Dr. Zvonimir Šeparović
rektor Sveučilišta u Zagrebu

Franjo kardinal Kuharić
metropolita i nadbiskup zagrebački

Organizacioni odbor

Branko Blaževič
predsjednik Skupštine općine Crikvenica

Mr. Petar Blažinčić
predsjednik Skupštine općine Čakovec

Mr. Ivan Đuričić
predsjednik Skupštine općine Križevci

Juraj Demšić
prior Pavlinskog samostana u Kamenskom

Ivan Jančić
predsjednik Skupštine općine Ozalj

Msgr. dr. Đuro Kokša
pomoćni biskup Nadbiskupije zagrebačke

Mato Kukuljica
tajnik Republičke samoupravne interesne zajednice kulture SR Hrvatske

Ferdinand Meder
direktor Zavoda za restauriranje umjetnina, Zagreb

Marta Mikić
predsjednik Sekcije za kulturu RK SSRNH

Dr. Petar Piskač
direktor Nacionalne i sveučilišne biblioteke, Zagreb

Stipe Pojatina
tajnik Udružene samoupravne interesne zajednice kulture grada Zagreba

Vlado Ukrainčik
direktor Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture, Zagreb

Ing. arh. Josip Velnić
direktor Restauratorskog zavoda Hrvatske, Zagreb

Zvonimir Vidoni
predsjednik Izvršnog vijeća Skupštine općine Ivanec

Zahvaljujemo na suradnji:

Odjel za povijest umjetnosti Instituta za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu

Zavod za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb

Arhiv Hrvatske, Zagreb

Povijesni muzej Hrvatske, Zagreb

Muzej Međimurja, Čakovec

Gradski muzej, Varaždin

Dvor Trakošćan, Trakošćan

Dijecezanski muzej, Zagreb

Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb

Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, Rijeka

Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb

Restauratorski zavod Hrvatske, Zagreb

Zavod za restauriranje umjetnina, Zagreb

Autori kataloških jedinica

Zdenko Balog, Dvor Trakošćan (Z. B.)
Vlasta Brajković, Povijesni muzej Hrvatske, Zagreb (V. B.)
Dr. Josip Bratulić, Filozofski fakultet, Zagreb (J. B.)
Marina Bregovac-Pisk, Povijesni muzej Hrvatske, Zagreb (M. B. P.)
Jelena Ivoš, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb (J. I.)
Dr. Milan Kruhek, Povijesni muzej Hrvatske, Zagreb (M. K.)
Dr. Ivo Lentić, Reg. zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb (I. L.)
Andrija Lukinović, Nadbiskupski arhiv, Zagreb (A. L.)
Guido Quien, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb (G. Q.)
Mr. Stanko Staničić, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb (S. St.)
Nela Tarbuk, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb (N. T.)

Posuditelji

Bjelovar, Gradski muzej
Cernik, Franjevački samostan
Crikvenica, Rimokatolička župa Bl. Dj. Marije
Częstochowa, Poljska, Pavlinski samostan
Čakovec, Franjevački samostan
Čakovec, Muzej Međimurja
Đakovo, Muzej biskupije
Gorica Lepoglavska, Kapela sv. Ivana
Ivanec, Župni ured
Kamensko, Pavlinski samostan
Karlovac, Dijecezanski muzej (Dubovac)
Križevci, Rimokatolička župa sv. Ane
Križevci, Gradski muzej
Lepoglava, Rimokatolička župa Bl. Dj. Marije
Ljubljana, Arhiv Slovenije
Mahično, Rimokatolička župa Bl. Dj. Marije
Novi Vinodolski, Rimokatolička župa sv. Filipa i Jakova
Ozalj, Zavičajni muzej
Purga Lepoglavska, Kapela sv. Jurja
Remete, Rimokatolička župa Uznesenja Marijina
Svetice, Crkva Bl. Dj. Marije
Sveti Petar u Šumi, Rimokatolička župa sv. Petra
Štrigova, Kapela sv. Jeronima (Župa sv. Marije)
Trakošćan, Dvor Trakošćan
Varaždin, Kapucinski samostan
Varaždin, Crkva Uznesenja Bl. Dj. Marije
Varaždin, Gradski muzej
Vukmanić, Rimokatolička župa sv. Antuna Padovanskog
Zagreb, Arheološki muzej
Zagreb, Arhiv JAZU
Zagreb, Arhiv Hrvatske (AH)
Zagreb, Dijecezanski muzej (DMZ)
Zagreb, Zbirka Josipa Bratulića
Zagreb, Muzej za umjetnost i obrt (MUO)
Zagreb, Nacionalna i sveučilišna biblioteka (NSB)
Zagreb, Metropolitanska biblioteka (NSB)
Zagreb, Nadbiskupski arhiv (NA Zg)
Zagreb, Arhiv Čazmanskog kaptola, Arhiv Zagrebačke nadbiskupije (NA Zg)
Zagreb, Povijesni muzej Hrvatske (PMH)
Zagreb, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture
Zagreb, Strossmayerova galerija starih majstora JAZU (SG JAZU)

Restauratori koji su radili na restauriranju i konzerviranju građe za izložbu

Zavod za restauriranje umjetnina, Zagreb:

Emina Kranjčec, akad. slikar, viši restaurator
Višnja Bralić, prof. povij. umjetnosti, dokumentarist
Mario Braun, prof. povij. umjetnosti, dokumentarist
Jasna Denich, akad. slikar, restaurator
Sonja Cikač-Kovačić, akad. slikar, restaurator kandidat
Vesna Sobota, likovni tehničar, restaurator

Olga Nikolić, prof. likovnih umjetnosti, restaurator kandidat
Romana Jagić, akad. kipar, restaurator kandidat
Josip Oros, akad. slikar, restaurator
Josip Turk, viši restaurator tehničar, voditelj radionice
Zlatko Bielen, akad. slikar, restaurator
Egidio Budicin, akad. slikar, restaurator specijalista
Tito Dorčić, akad. slikar, restaurator, voditelj radionice
Zoran Durbić, akad. slikar, restaurator kandidat
Stjepan Gorup, stilski stolar
Josip Gebaj, stolar
Božo Petretić, stolar
Mijo Hlupić, stolar, vanjski suradnik
Sonja Črešnjek, student ALU, vanjski suradnik
Mladenka Đurić, akad. kipar, vanjski suradnik
Milijana Škarica, akad. slikar, vanjski suradnik
Evelina Turković, student povij. umjet., vanjski suradnik
Daniela Oros, likovni tehničar, vanjski suradnik
Predrag Todorović, vanjski suradnik
Slobodan Božičković, vanjski suradnik
Silvo Šarić, vanjski suradnik
Ivan Štimac, likovni tehničar, restaurator, vanjski suradnik
Goran Budija, prof. likov. odgoja i lik. umjetnosti, vanjski suradnik
Darwin Butković, prof. povijesti umjetnosti, vanjski suradnik
Dubravka Turković, prof. povij. umjet., vanjski suradnik
Jadranka Mlinar, student ALU, vanjski suradnik
Nina Horvat, student ALU, vanjski suradnik,
Penka Miladinov, student ALU, vanjski suradnik
Tihomir Stančec, student ALU, vanjski suradnik
Vesna Pokas, prof. lik. odgoja i lik. umjet., vanjski suradnik

Restauratorski zavod Hrvatske, Zagreb:

Ivan Bujan, nastavnik likovnih umjetnosti, konzervator
Roko Domić, akad. kipar, specijalist, konzervator
Mr. Dragan Dokić, akad. restaurator i konzervator, specijalist
Mario Fučić, nastavnik likovnih umjetnosti, konzervator
Željka Geber-Kovač, nastavnik likovnih umjetnosti, konzervator
Danuta Misiuda, prof. povijesti umjetnosti
Josip Minks, akad. slikar, konzervator
Franjo Mrnjec, VKV pozlatar, konzervator
Jakov Mirković, likovni tehničar
Nesto Orčić, akad. kipar, specijalist, konzervator, predstojnik Odjela za kiparstvo RZH
Emil Pohl, akad. slikar, konzervator, stručni savjetnik
Spomenka Rukavina, nastavnik likovnih umjetnosti, konzervator
Đuro Šimičić, likovni tehničar, konzervator
Ksenija Šestek, likovni tehničar
Josip Šimičić, akad. slikar
Vesna Šimičić, nastavnik likovnih umjetnosti, konzervator
Edita Usenik, akad. slikar, specijalist, konzervator, predstojnik Odjela slikarstva RZH
Boris Čavlek, student građevinarstva, vanjski suradnik
Željko Gjurašin, likovni tehničar, vanjski suradnik
Anto Jerković, akad. slikar, vanjski suradnik
Dušan Jurić, akad. slikar, vanjski suradnik
Branko Kelčec, akad. kipar, vanjski suradnik
Jure Kokeza, akad. slikar, vanjski suradnik

Martina Kramer, akad. slikar, vanjski suradnik
Branko Kladarin, prof. povijesti umjetnosti, vanjski suradnik
Jelena Perić, akad. slikar, vanjski suradnik
Gita Palčić, likovni tehničar, vanjski suradnik
Irena Petrinec, likovni tehničar, vanjski suradnik
Sandra Polanec, likovni tehničar, vanjski suradnik
Ana Pohl, likovni tehničar, vanjski suradnik
Ivan Rogina, akad. slikar, vanjski suradnik
Suzana Šamec Đurin, aps. povijesti, vanjski suradnik
Miro Usenik, akad. slikar, specijalist, vanjski suradnik
Gordana Kolenko, stud. povijesti umjetnosti, vanjski suradnik

Muzej za umjetnost i obrt:

Alma Orlić, akad. slikar, viši restaurator, voditelj restauratorskih radionica MUO
Maja Velicogna-Novoselac, akademski restaurator
Tamara Ukrainčik, akad. slikar, restaurator pripravnik, vanjski suradnik
Vesna Bricelj-Balog, preparator pripravnik, vanjski suradnik
Iva Čukman, preparator za tekstil
Eva Winkler, akad. slikar, viši restaurator specijalist, vanjski suradnik
Rudi Srđan Supek, preparator za drvo

Komisija Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture za konzervatorski i restauratorski nadzor:

Dr. Doris Baričević, prof. Mario Braun, prof. Franjo Kokolj, prof. Joža Ladović, prof. Silvija Nikšić, ing. Lela Smailagić, ak. slikar Pavao Štalter

Arhitektonski crteži i karte
Dr. Zorislav Horvat
Mr. Davorin Stepinac

Odabir i priprema glazbene kulise
Isak Špralja
Lovro Županović

Odabir i obrada podataka elektroničkim računalom
Dubravka Osrečki
Dr. Đurđica Cvitanović
Zoran Svrtan

Propaganda i organizacija popratnih događaja
Maja Juras
Aleksandra Wagner

Administracija
Saša Mihelj, administrativna tajnica izložbe
Štefica Crnić
Vesna Lovrić-Plantić
Rajka Matijaš
Božica Šćukanec

Tehnički postav izložbe
Zlatko Crnković, Filip Jurković, Marijan Kumpar, Marijan Muhić, Vinko Poturica, Franjo Senčić, Bogosav Šaban i tehnički tim ArTresor, Zagreb

Sadržaj

Prof. Vladimir Maleković, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb
Kultura pavlina 1244–1786. 13

Prof. dr. Ante Sekulić, Zagreb
Pregled povijesti pavlina 31

Prof. dr. Josip Adamček, Filozofski fakultet, Zagreb
Pavlini i njihovi feudalni posjedi 41

Mr. Milan Kruhek, Povijesni muzej Hrvatske, Zagreb
Povijesno-topografski pregled pavlinskih samostana u Hrvatskoj 67

Dr. Zorislav Horvat, Arhitektonski biro »Centar«, Zagreb
Srednjovjekovna arhitektura pavlinskih samostana u Hrvatskoj 95

Dr. Đurđica Cvitanović, Institut za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Odjel za povijest umjetnosti
Arhitektura pavlinskog reda u baroknom razdoblju 111

Prof. Marija Mirković, Institut za povijesne znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Odjel za povijest umjetnosti
Ivan Ranger i pavlinsko slikarstvo 127

Dr. Đurđica Cvitanović
Slikarstvo pavlinskog kruga u 17. i 18. stoljeću 165

Dr. Doris Baričević, Likovni arhiv JAZU, Zagreb
Kiparstvo u pavlinskim crkvama u doba baroka 183

Prof. dr. Radmila Matejčić, Pedagoški fakultet, Rijeka
Pavlini na frankopanskom feudu u Hrvatskom primorju 223

Dr. Ivo Lentić, Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb
Reliquiae reliquiarum pavlinskog zlatarstva u Hrvatskoj 237

Prof. Jelena Ivoš, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb
Crkveno ruho pavlinskih samostana 249

Dr. Sergej Vrišer, Pokrajinski muzej, Maribor
Pavlinsko Olimje 255

Prof. Nela Tarbuk, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb
O radovima pavlinskih stolara 267

Prof. dr. Josip Bratulić, Filozofski fakultet, Zagreb
Književna djelatnost hrvatskih pavlina 279

Prof. dr. Ante Sekulić
Pisci povijesti pavlinskog reda 297

Dr. Franjo E. Hoško, Uprava svetišta Gospe Trsatske, Rijeka – Trsat
Pavlinske srednje i visoke škole 301

Prof. dr. Lovro Županović, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb
Prinos hrvatskih pavlina, posebice Amanda Ivančića, glazbenoj umjetnosti 313

Prof. Ladislav Šaban
Pavlini i glazba 323

Mr. Jagoda Meder, Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Zagreb
Orgulje pavlinskih samostana u Hrvatskoj 335

Dr. Ivan Šugar, Botanički zavod Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Zagreb
Prinos pavlina razvitku, širenju i unapređivanju poljoprivrede i ljekarstva 343

Prof. Marija Mirković
Skica za pavlinsku ikonografiju 351

Prof. dr. Ante Sekulić
Svagdašnji život pavlina 361

Prof. Andrija Lukinović, Arhiv Hrvatske, Zagreb
Arhivska građa hrvatskih pavlina 367

Prof. dr. Ante Sekulić
Pavlinski vrhovni poglavari 373

Prof. dr. Ante Sekulić
Vrela za povijest pavlina 377

Alma Orlić, viši restaurator, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb
Neki problemi zaštite pavlinske građe 383

Katalog 391

Slikarstvo 1–187
Kiparstvo 188–298
Namještaj 299–305
Metal 306–343
Tekstil 344–374
Oslikana pozlaćena koža 375–378
Keramika 379–381
Isprave i knjige 382–439
Popis arhivalija 440–468

Biblioteka
Posebna izdanja

Kultura pavlina u Hrvatskoj
1244–1786.

Izdavači
ČGP DELO, OOUR GLOBUS, Izdavačka djelatnost, Zagreb
MUZEJ ZA UMJETNOST I OBRT, Zagreb

Za izdavače
Tomislav Pušek
Vladimir Maleković

Urednici
Đurđica Cvitanović
Vladimir Maleković
Jadranka Petričević

Fotografije
Nino Vranić

Suradnici:
Goran Vranić
Goran Maleković
Korištene su još fotografije:
Fotodokumentacija Muzeja za umjetnost i obrt, Zagreb
Zbirka fotografija A. Schneidera, Strossmayerova galerija JAZU, Zagreb,
Mario Braun, Đuro Griesbach

Likovna oprema kataloga
Tomislav Pušek

Tehnički urednik
Jurij Koščak

Naklada
5000 primjeraka

Tisak
ČGP DELO, Ljubljana, 1989.

ISBN 86-7459-001-7